

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 215/2025
26.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Мирољуба Томића и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Небојше Лудајића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног – адвоката Вићентија Даријевића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К бр.20/24 од 23.09.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.839/24 од 11.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 26. фебруара 2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Небојше Лудајића - адвоката Вићентија Даријевића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К бр.20/24 од 23.09.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.839/24 од 11.12.2024. године у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину К бр.20/24 од 23.09.2024. године окривљени Небојша Лудајић оглашен је кривим због извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од четири године, у коју казну му је на основу члана 63. КЗ урачунато време проведено у притвору од 09.02.2024. године па надаље.

Истом пресудом, на основу члана 78. у вези члана 83. КЗ према окривљеном је изречена мера безбедности обавезног лечења наркомана у установи затвореног типа, која ће се спроводити у Специјалној затворској болници у Београду, и која може трајати дуже од времена изречене казне, с тим да њено укупно трајање не може бити

дуже од три године, при чему се време проведено у установи за лечење урачунава у казну затвора.

На основу члана 246. став 8. у вези става 87. КЗ, од окривљеног је одузета једна платнена бела врећа у којој се налазе два пакета формирана од најлона са опојном дрогом *cannabis* укупно нето тежине 991,54 грама.

Окривљени је обавезан да суду на име судског паушала плати износ од 5.000,00 динара, те да Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину накнади трошкове кривичног поступка у износу од 320.077,24 динара, све у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр.839/24 од 11.12.2024. године, одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину и бранилаца окривљеног Небојше Лудајића, а пресуда Вишег суда у Зрењанину К бр.20/24 од 23.09.2024. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Небојше Лудајића - адвокат Вићентије Даријевић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из чл члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, с тим што из образложења произилази да указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев и укине побијане пресуде, а предмет врати на поновно суђење или да преиначи другостепену пресуду тако што ће усвајањем жалбе браниоца окривљеног ослободити од оптужбе за кривично дело из члана 246. став 1. КЗ или га евентуално огласити кривим за блаже кривично дело из члана 246а став 1. или став 2. КЗ.

Врховни суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, и у седници већа, коју је одржао без обавештавања јавног тужиоца и браниоца окривљеног, налазећи да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те по оцени навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован у делу у којем се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац окривљеног у поднетом захтеву наводи да су у доношењу другостепене побијане пресуде (Апелационог суда у Новом Саду Кж1 бр. 839/24 од 11.12.2024. године) учествовале судије које нису могле учествовати у доношењу те одлуке, обзиром да су судија Сњежана Лековић која је поступала као председник већа, и судија Гордана Латиновић која је поступала као члан већа, претходно учествовале у доношењу одлуке по жалби, изјављене на решење о продужењу притвора према окривљеном (у доношењу решења Апелационог суда у Новом Саду Кж2 бр.1401/24 од 07.08.2024. године), у ком су приликом образлагања постојања оправдане сумње изразиле висок степен одређености у погледу кривице окривљеног, што је супротно

одредби члана 32. став 1. Устава РС, уз закључак да је код наведених судија приликом доношења побијане другостепене одлуке већ било формирано предубеђење које је таквог карактера да представља околност која нарушава претпоставку непристрасности судије.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд није прихватио као основане, из следећих разлога:

Према стању у списима, судија Сњежана Лековић, у својству председника већа, и судија Гордана Латиновић, у својству члана већа, учествовале су у доношењу решења Апелационог суда у Новом Саду Кж2 бр. 1401/24 од 07.08.2024. године, којим је одбијена као неоснована жалба бранилаца окривљеног Небојше Лудајића, изјављена против решења Вишег суда у Зрењанину Кв бр.355/24 од 26.07.2024. године о продужењу притвора према окривљеном.

Одредбом члана 2. тачка 17) ЗКП прописано је да је „основ сумње“ скуп чињеница које посредно указују да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Одредбом члана 2. тачка 18) ЗКП прописано је да је „основана сумња“ скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Одредбом члана 2. тачка 19) ЗКП прописано је да је „оправдана сумња“ скуп чињеница које непосредно поткрепљују основану сумњу и оправдавају подизање оптужбе.

Ради очувања стандарда независног и непристрасног суда и права на правично суђење, гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у Законнику о кривичном поступку одредбом члана 37. прописани су разлози за изузеће судија.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора обавезно изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због одређеног односа и повезаности судије са учесницима у поступку или са предметом, па је тако, између осталог, у тачки 4) прописано да ће судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим закоником није другачије прописано.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, постоји ако је у одређеном кривичном предмету у суђењу на главном претресу учествовао судија који је морао бити изузет од вршења судијске дужности, између осталог, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у

поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим законом није другачије прописано— члан 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Из наведених законских одредби произилази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка о којој је реч и на коју се бранилац окривљеног позива, може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП, што у овом предмету није случај.

У појединим ситуацијама, услед вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка, у сваком конкретном случају, представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о притвору, ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности, о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

У предмету Драгојевић против Хрватске, представка број 68955/11, Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Законику о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, постојање основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци (став 114) Европски суд наводи да је савршено нормално да судија може разматрати и одбити захтев за пуштање на слободу који поднесе притворени окривљени. При томе судија мора и на темељу Конвенције и домаћег права установити постојање „основане сумње“ против окривљеног. Сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати сумњу о његовој непристрасности; само посебне околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предпретресних мера које је предузео судија.

Европски суд за људска права у наведеној одлуци даље истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлуке о продужењу притвора нису иста као питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношењу других одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела; приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни – Јасински против Пољске, представка број 30865/96, став 55.

Из свега наведеног произлази да учествовање судије у одлучивању о притвору, по правилу, не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или не. Према томе, реч је о фактичком питању које се процењује, у сваком појединачном предмету, а како је то већ наведено.

Увидом у решење Апелационог суда у Новом Саду Кж2 бр.1401/24 од 07.08.2024. године, којим је одбијена жалба изјављена против решења којим је окривљеном продужен притвор, утврђено је да се приликом одлучивања и доношења тог решења суд није бавио оценом довољности доказа, нити се упуштао у питање кривице окривљеног, већ само разлозима везаним за примену мере обезбеђења присуства окривљеног - притвора, не разматрајући кривицу окривљеног изван граница основане сумње да је учинио кривична дела за која се терети.

Имајући у виду наведено, то учествовањем судија Сњежане Лековић и Гордане Латиновић у доношењу другостепене побијане пресуде, супротно наводима захтева, није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано наводи у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Небојше Лудајића – адвоката Вићентија Даријевића.

Неосновано се истим захтевом указује да су нижестепене пресуде донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП.

С тим у вези, у поднетом захтеву наводи се да изрека првостепене пресуде не садржи све битне елементе кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ, обзиром да се у чињеничном опису дела окривљеном ставља на терет само да је неовлашћено преносио ради продаје опојну дрогу cannabis, док је даље прецизирање ове радње извршења кривичног дела изостало, а због чега се, према ставу браниоца, у радњама окривљеног стичу евентуално битна обележја кривичног дела неовлашћено држање опојне дроге из члана 246а став 1. КЗ, или кривичног дела из члана 246а став 2. КЗ, имајући у виду количину опојне дроге која је код окривљеног пронађена и од њега одузета.

Кривично дело из члана 246. став 1. КЗ чини онај ко неовлашћено производи, прерађује, продаје или нуди на продају, или ко ради продаје, купује, држи или преноси, или ко посредује у продаји или куповини или на други начин неовлашћено ставља у промет супстанце или препарате који су проглашени за опојне дроге.

Према изреци правноснажне пресуде, окривљени Небојша Лудајић је критичном приликом неовлашћено преносио ради продаје опојну дрогу cannabis, тако што је у Новом Саду од НН лица преузео опојну дрогу cannabis укупне нето тежине 991,54 грама, која је била расподељена у два пакета од ПВЦ фолија, ставио је у товарни део возила, у кутију за алат, и као сувозач дошао до Кикинде, где је опојна дрога cannabis пронађена од стране полицијских службеника МУП-а РС ПУ Кикинда, приликом прегледа возила, при чему је био свестан свог дела, његове забрањености и хтео је његово извршење.

Имајући у виду наведено, по оцени овога суда, из изреке правноснажне пресуде јасно произилазе сви битни, како субјективни, тако и објективни, елементи кривичног

дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. Кривичног законика, због ког је окривљени оглашен кривим, јер се радња извршења предметног кривичног дела састоји од већег број алтернативно постављених радњи и, поред осталог, може се састојати у држању, односно преношењу опојне дроге ради њене даље продаје.

Стога су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, којима се указује да из изреке правноснажне пресуде не произлазе сви битни елементи кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ, већ да се евентуално радње окривљеног могу правно квалификовати као кривично дело из члана 246а став 1. КЗ или из члана 246а став 2. КЗ.

Из наведених разлога, поднети захтев је и у делу којим се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, одбијен као неоснован.

У осталом делу, исти захтев одбачен је као недозвољен, обзиром да се осталим наводима захтева указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду члана 440. ЗКП, истицањем да је окривљени оглашен кривим због кривичног дела из члана 246. став 1. КЗ без иједног доказа који потврђује да је предметну опојну дрогу превозио ради даље продаје, и полемисе се са ставом нижестепених судова да количина опојне дроге која је пронађена код окривљеног не одговара његовим сопственим потребама.

Како погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреда члана 440. ЗКП, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, не представља законом дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека окривљенима преко бранилаца, то је Врховни суд поднети захтев у овом делу одбацио као недозвољен.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП у делу у којем је захтев одбијен као неоснован, те на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем је захтев одбачен као недозвољен, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић